HE 59/2019 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi pelastuslain muuttamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan tehtäväksi pääasiassa yleislainsäädännön muutoksista johtuvia teknisiä muutoksia pelastustoimen ja hätäkeskustoimen lainsäädäntöön. Pelastuslain, Pelastusopistosta annetun lain ja palosuojelurahastolain muutoksenhakua koskevat säännökset muutettaisiin vastaamaan uuden oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain sääntelyä. Pelastusopiston opiskelijoille säädetty kielto hakea muutosta tietyissä asioissa korkeimmalta hallinto-oikeudelta kumottaisiin. Lisäksi pelastuslain henkilötietojen käsittelyä koskevia säännöksiä tarkistettaisiin ja hätäkeskustoiminnasta annetussa laissa oleva viittaus kumottuun henkilötietolakiin kumottaisiin.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2020 alusta.

_____

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ....1
SISÄLLYS....2
PERUSTELUT....3
1 Asian tausta ja valmistelu....3
2 Nykytila ja sen arviointi....3
3 Tavoitteet....7
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset....7
4.1 Keskeiset ehdotukset....7
4.2 Pääasialliset vaikutukset....9
5 Lausuntopalaute....9
6 Voimaantulo....10
7 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys....10
LAKIEHDOTUKSET....12
1. Laki pelastuslain muuttamisesta....12
2. Laki Pelastusopistosta annetun lain muuttamisesta....14
3. Laki palosuojelurahastolain 7 §:n muuttamisesta....16
4. Laki hätäkeskustoiminnasta annetun lain 16 §:n 4 momentin kumoamisesta....17
LIITE....18
RINNAKKAISTEKSTIT....18
1. Laki pelastuslain muuttamisesta....18
2. Laki Pelastusopistosta annetun lain muuttamisesta....21
3. Laki palosuojelurahastolain 7 §:n muuttamisesta....23
4. Laki hätäkeskustoiminnasta annetun lain 16 §:n 4 momentin kumoamisesta....24

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

Eduskunta on hyväksynyt lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019), jolla kumotaan voimassa oleva hallintolainkäyttölaki (586/1996). Uusi yleislaki tulee voimaan vuoden 2020 alusta. Myös tietosuojaa koskeva lainsäädäntö on muuttunut. Luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus), jäljempänä *tietosuoja-asetus*, on sovellettu 25.5.2018 alkaen. Tietosuoja-asetusta täsmentämään ja täydentämään on säädetty vuoden 2019 alussa voimaan tullut tietosuojalaki (1050/2018), jolla kumottiin siihen asti voimassa ollut henkilötietolaki (523/1999). Yleislainsäädännön muutoksista johtuen pelastustoimen ja hätäkeskustoimen lainsäädännössä olevat viittaussäännökset hallintolainkäyttölakiin sekä henkilötietolakiin tulee päivittää.

Nyt annettavalla hallituksen esityksellä tarkistettaisiin vain pelastuslaissa (379/2011) ja hätäkeskustoiminnasta annetussa laissa (692/2010) olevat viittaukset kumottuun henkilötietolakiin ja siinä käytettyyn terminologiaan. Laajemmin pelastuslain ja hätäkeskustoiminnasta annetun lain henkilötietojen käsittelyä koskevien säännösten suhde uudistuneeseen tietosuojalainsäädäntöön tarkistettaisiin erillisissä hankkeissa.

Oikeusministeriö on sisäministeriölle 29.5.2019 antamassaan lausunnossa, joka koski luonnosta hallituksen esitykseksi Pelastusopistosta annetun lain 29 §:n muuttamisesta, kiinnittänyt huomiota siihen, ettei Pelastusopistosta annetun lain mukaan opiskeluoikeuden keskeyttämistä koskevaan hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla toisin kuin Poliisiammattikorkeakoulusta annetussa laissa säädetään. Oikeusministeriö totesi lausunnossaan, että se pitää perusteltuna valituskiellon poistamista ja jatkovalituksen kytkemistä valituslupaan.

Esitys on valmisteltu sisäministeriössä virkatyönä. Esityksestä on pyydetty lausunto oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, sisäministeriön poliisiosastolta, opetus- ja kulttuuriministeriöltä, Tietosuojavaltuutetun toimistolta, Pelastusopistolta, Hätäkeskuslaitokselta, aluehallintovirastoilta ja pelastuslaitoksilta. Lausuntokierroksen yhteydessä luonnos hallituksen esitykseksi on toimitettu valtioneuvoston kansliaan lainsäädännön arviointineuvostolle.

Esitystä koskevat valmisteluasiakirjat löytyvät osoitteesta valtioneuvosto.fi/hankkeet tunnuksella SM012:00/2019.

2 Nykytila ja sen arviointi

Pelastuslaissa (379/2011) säädetään muun muassa luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden velvollisuudesta ehkäistä tulipaloja ja muita onnettomuuksia, varautua onnettomuuksiin ja rajoittaa niiden seurauksia, rakentaa ja ylläpitää väestönsuojia sekä osallistua pelastustoiminnan tehtäviin ja väestönsuojelukoulutukseen. Pelastuslaissa säädetään myös pelastustoimen viranomaisten tehtävistä pelastustoiminnassa sekä toimivallasta pelastustoimessa. Pelastusopistosta annetussa laissa (607/2006) säädetään oppilaitoksen tehtävistä ja hallinnosta, siellä annettavasta koulutuksesta sekä opiskelijoiden oikeuksista ja velvollisuuksista. Palosuojelurahastolaissa (306/2003) säädetään palovakuutetusta omaisuudesta vuosittain suoritettavasta palosuojelumaksusta, Palosuojelurahaston hallinnosta sekä Palosuojelurahaston myöntämistä avustuksista. Laissa hätäkeskustoiminnasta (692/2010) säädetään Hätäkeskuslaitoksen tehtävistä, toiminnasta ja rekistereistä.

Viittaukset hallintolainkäyttölakiin sekä valituslupaa koskevat säännökset

Hallintolainkäyttölaki on yleislaki, jota sovelletaan lainkäyttöön yleisissä hallintotuomioistuimissa. Hallintolainkäyttölaissa on pääsääntönä, että hallinto-oikeuden päätöksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valitusoikeutta korkeimpaan hallinto-oikeuteen voidaan kuitenkin erityislainsäädännössä rajoittaa tai se voidaan kieltää kokonaan. Hallintolainkäyttölain 13 §:n mukaan laissa säädetään erikseen siitä, milloin hallinto-oikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tai milloin valittamiseen korkeimmalle hallinto-oikeudelle tarvitaan valituslupa.

Voimassa oleva hallintolainkäyttölaki korvautuu vuoden 2020 alussa voimaan tulevalla lailla oikeudenkäynnistä hallintoasioissa. Uudistuksen yhtenä tavoitteena on kehittää korkeimman hallinto-oikeuden asemaa nykyistä enemmän ennakkopäätöstuomioistuimeksi. Lähtökohtana uudessa yleislaissa on, että hallinto-oikeuden päätöksestä saa valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää asiassa valitusluvan. Valituslupamenettelyn periaatteet eivät uudistuksen myötä muutu, vaan korkeimman hallinto-oikeuden tulee myöntää valituslupa, jos jokin valitusluvan perusteista soveltuu tapaukseen.

Pelastuslain 104 §:ssä, Pelastusopistosta annetun lain 38 §:ssä ja palosuojelurahastolain 7 §:ssä on viittaus hallintolainkäyttölakiin. Lisäksi jokaisessa niissä on säädetty, että hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Yleislainsäädännön muutoksesta johtuen erityislainsäädännössä olevat viittaukset hallintolainkäyttölakiin vanhenevat vuoden 2020 alussa ja erilliset valituslupaa koskevat säännökset käyvät tarpeettomiksi.

Muutoksenhakukielto korkeimpaan hallinto-oikeuteen

Pelastusopistosta annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaan Pelastusopistolla on oikaisu- ja kurinpitolautakunta, jonka tehtävänä on käsitellä ja ratkaista opiskelijaksi ottamista, opiskeluoikeuden menettämistä ja keskeyttämistä, opintosuoritusten arviointia, aikaisempien opintojen hyväksi lukemista, kirjallista varoitusta ja Pelastusopistosta annetun lain 30 §:n 3 momentin mukaista opiskelun keskeyttämistä koskevat oikaisuvaatimukset. Oikaisu- ja kurinpitolautakunta päättää lisäksi kurinpitorangaistuksena annettavasta opiskelijan erottamisesta määräajaksi sekä asumisoikeuden menettämisestä opiston asuntolassa määräajaksi tai kokonaan.

Pelastusopistosta annetun lain 37 §:n 1 momentin mukaan opiskelijaksi hakenut saa vaatia oikaisu- ja kurinpitolautakunnalta oikaisua ammatilliseen peruskoulutukseen opiskelijaksi ottamista koskevaan päätökseen 14 päivän kuluessa valinnan tulosten julkistamisesta siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Pykälän 2 momentin mukaan opiskelija saa vaatia oikaisu- ja kurinpitolautakunnalta oikaisua opiskeluoikeuden menettämistä ja keskeyttämistä, kirjallista varoitusta sekä 30 §:n 3 momentin mukaista opiskeluoikeuden keskeyttämistä koskevaan päätökseen 14 päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan siten kuin hallintolaissa säädetään.

Pelastusopistosta annetun lain 38 §:n 1 momentin mukaan oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen sekä muuhun Pelastusopiston ja sen oikaisu- ja kurinpitolautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, jollei tässä laissa toisin säädetä. Pykälän 5 momentin mukaan hallinto-oikeuden päätökseen asiassa, joka koskee opiskelijaksi ottamista, opiskeluoikeuden menettä-

mistä tai keskeyttämistä, opiskelijan erottamista, opiskelijan asumisoikeuden menettämistä asuntolassa tai kirjallista varoitusta, ei saa hakea muutosta valittamalla.

Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain (1164/2013) 46 §:n 1 momentin mukaan Poliisiammattikorkeakoulun päätökseen, joka koskee opiskelijaksi ottamista, opiskeluoikeuden palauttamista, opiskelun keskeyttämistä, opiskeluoikeuden peruuttamista, määräaikaista erottamista tai kirjallista varoitusta saa hakea oikaisua Poliisiammattikorkeakoulun hallitukselta siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Pykälän 2 momentin mukaan oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen muussa kuin opiskeluoikeuden peruuttamista koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Vuoden 2017 alussa voimaan tulleen lainmuutoksen myötä vastuu pelastustoimen päällystökoulutuksen järjestämisestä siirtyi Savonia-ammattikorkeakoululta Poliisiammattikorkeakoululle. Pelastustoimen päällystökoulutuksessa olevat ammattikorkeakouluopiskelijat ovat Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijoita, vaikka opetus tapahtuu Pelastusopistossa Kuopiossa. Heidän kohdallaan opiskelijaksi ottamista, opiskelun keskeyttämistä, opiskeluoikeuden peruuttamista, määräaikaista erottamista ja kirjallista varoitusta koskevassa asiassa sovelletaan Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain 46 §:n muutoksenhakua koskevia säännöksiä. Asumisoikeuden menettämistä koskevaan asiaan sovelletaan heidän kohdallaan kuitenkin Pelastusopistosta annetun lain 38 §:n säännöksiä muutoksenhausta.

Edellä kerrotun perusteella Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijat voivat hakea valituslupaa korkeimmalta hallinto-oikeudelta tilanteissa, joissa Pelastusopiston opiskelijat eivät sitä voi hakea. Lisäksi opiskeluoikeuden peruuttamista koskeva asia on Poliisiammattikorkeakoulusta annetussa laissa katsottu sellaiseksi, että sen osalta muutosta voi hakea korkeimmalta hallinto-oikeudelta ilman valitusluvan hakemista. Fyysisesti samassa oppilaitoksessa opiskeleviin Pelastusopiston ammatillisessa peruskoulutuksessa oleviin opiskelijoihin ja pelastustoimen päällystökoulutuksessa oleviin ammattikorkeakouluopiskelijoihin sovelletaan siten erilaisia muutoksenhakusäännöksiä.

Pelastusopiston oikaisu- ja kurinpitolautakunta on vuosina 2016-2018 käsitellyt oikaisuvaatimuksia ja kurinpitoasioita oheisesta taulukosta ilmenevän määrän.

	2016	2017	2018
Opiskelijaksi ottaminen	5	3	1
Opiskeluoikeuden menettäminen ja keskeyttäminen	-	-	-
Kirjallinen varoitus	-	-	-
Määräaikainen erottaminen	-	-	-
Asumisoikeuden menettäminen	1	-	1

Seuraavasta taulukosta ilmenee, kuinka monesta edellä esitetyistä oikaisu- ja kurinpitolautakunnan päätöksistä on valitettu hallinto-oikeuteen vuosien 2016-2018 aikana.

	2016	2017	2018
Päätöksestä valitettu hallinto-oikeuteen	2	-	1

Viittaukset kumottuun henkilötietolakiin

Pelastuslain 91 §:ssä säädetään toimenpiderekisteristä, joka on henkilötietorekisteri pelastustoimen seurantaa ja kehittämistä varten. Toimenpiderekisteriä pitävät pelastuslaitokset, mutta rekisterin teknisestä ylläpidosta huolehtii Pelastusopisto.

Toimenpiderekisteriin saadaan pykälän 1 ja 2 momentin mukaan tallentaa ne hätäkeskustoiminnasta annetun lain 16 §:ssä tarkoitettuun hätäkeskustietojärjestelmään tallennettavat tiedot, jotka hätäkeskus on luovuttanut pelastusviranomaisen vastuulliselle rekisterinpitäjälle hätäkeskustoiminnasta annetun lain 20 §:n nojalla. Lisäksi rekisteriin saadaan tallentaa pelastuslaitoksen pelastuslain tai muun lain nojalla hoitamista tehtävistä tiedot, jotka koskevat toimenpiteen kohdetta, onnettomuus- tai tehtävätyyppiä, onnettomuuden teknisiä yksityiskohtia ja onnettomuuden etenemistä, toimenpiteessä käytettyjä pelastus- ja torjuntamenetelmiä lukuun ottamatta poliisin tietoja, toimenpiteessä käytettyjä henkilöstövoimavaroja lukuun ottamatta poliisin tietoja, toimenpiteessä käytettyjä ajoneuvoja ja muuta kalustoa lukuun ottamatta poliisin tietoja, pelastustoiminnan tuloksellisuutta, onnettomuuden aiheuttamia vahinkoja ja vahinkojen laajuuteen vaikuttaneita tekijöitä sekä onnettomuuden syitä.

Pykälän 5 momentissa säädetään, mihin tarkoitukseen ja kenelle toimenpiderekisterissä olevia tietoja saadaan luovuttaa. Momentin 5 kohdan mukaan rekisterissä olevat tiedot saadaan luovuttaa salassapitosäännösten estämättä, silloin kun tietojen saaminen on välttämätöntä, tieteellistä tutkimusta varten muillekin kuin 1–4 kohdassa tarkoitetuille viranomaisille, tutkimuslaitoksille ja tutkijoille siten, että luovutettavat tiedot eivät sisällä arkaluonteisia henkilötietoja.

Säännös, jonka mukaan arkaluonteisia henkilötietoja ei saa luovuttaa tieteellistä tutkimusta varten, lisättiin momentin 5 kohtaan lainmuutoksen 1171/2016 yhteydessä. Perustuslakivaliokunta on ottanut asiaan kantaa lausunnossaan 38/2016 vp. Perustuslakivaliokunnan mukaan säännöstä oli syytä täsmentää siten, että siinä määritellään ainakin arkaluonteisten tietojen osalta mahdolliset luovutuksensaajat.

Käsite arkaluonteiset henkilötiedot tulee henkilötietolaista, joka on kumottu 1.1.2019 voimaan tulleella tietosuojalailla. Henkilötietolain 11 §:n mukaan arkaluonteisina tietoina pidetään henkilötietoja, jotka kuvaavat tai on tarkoitettu kuvaamaan rotua tai etnistä alkuperää, henkilön yhteiskunnallista, poliittista tai uskonnollista vakaumusta tai ammattiliittoon kuulumista, rikollista tekoa, rangaistusta tai muuta rikoksen seuraamusta, henkilön terveydentilaa, sairautta tai vammaisuutta taikka häneen kohdistettuja hoitotoimenpiteitä tai niihin verrattavia toimia, henkilön seksuaalista suuntautumista tai käyttäytymistä taikka henkilön sosiaalihuollon tarvetta tai hänen saamiaan sosiaalihuollon palveluja, tukitoimia ja muita sosiaalihuollon etuuksia.

Henkilötietolain arkaluonteisten henkilötietojen käsite ei ole täysin yhteneväinen tietosuoja-asetuksen vastaavan, erityisten henkilötietoryhmien käsitteen kanssa. Tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohdan mukaan rotu tai etninen alkuperä, poliittiset mielipiteet, uskonnollinen tai fi-

losofinen vakaumus, ammattiliiton jäsenyys, geneettiset tiedot ja henkilön yksiselitteistä tunnistamista varten käsiteltävät biometriset tiedot, terveyttä koskevat tiedot sekä luonnollisen henkilön seksuaalista käyttäytymistä ja suuntautumista koskevat tiedot ovat erityisiä henkilötietoryhmiä ja niitä koskeva käsittely on lähtökohtaisesti kielletty.

Kumotussa henkilötietolaissa arkaluonteisiksi tiedoiksi katsotut sosiaalihuollon tarve sekä sosiaalihuollon palvelut, tukitoimet ja muut sosiaalihuollon etuudet eivät kuulu tietosuoja-asetuksen tarkoittamiin erityisiin henkilötietoryhmiin. Erityisiin henkilötietoryhmiin eivät kuulu myöskään rikollista tekoa, rangaistusta tai muuta rikoksen seuraamusta kuvaavat tiedot. Tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa säädetään erikseen rikostuomioihin, rikoksiin ja rikkomuksiin sekä niihin liittyviin turvaamistoimiin liittyvien henkilötietojen käsittelystä.

Pelastuslain 91 §:n 7 momentin mukaan henkilötieto tulee poistaa toimenpiderekisteristä, kun sen säilyttämistä edellä mainitussa tarkoituksessa ei enää voida pitää perusteltuna, kuitenkin viimeistään viiden vuoden kuluttua tiedon tallentamisesta. Lainkohdan mukaan henkilötietolain (523/1999) 11 §:n 3 ja 4 kohdassa tarkoitettu arkaluonteinen tieto tulee kuitenkin poistaa viimeistään kahden vuoden kuluttua. Kumotun henkilötietolain 11 §:n 3 kohdan mukaisia arkaluonteisia tietoja ovat rikollista tekoa, rangaistusta tai muuta rikoksen seuraamusta kuvaavat tiedot. Pykälän 4 kohdan mukaisia arkaluonteisia tietoja ovat henkilön terveydentilaa, sairautta tai vammaisuutta taikka häneen kohdistettuja hoitotoimenpiteitä tai niihin verrattavia toimia kuvaavat tiedot.

Pelastusopisto vastaanottaa vuosittain arviolta noin 15 tietopyyntöä, jotka koskevat tietojen luovuttamista toimenpiderekisteristä tieteellistä tutkimusta varten. Yksittäisiä tietopyyntöjä saattaa tulla myös pelastuslaitoksille. Lisäksi Pelastusopisto laatii ja julkaisee toimenpiderekisteriin tallennetuista tiedoista tilastoja, joita voidaan hyödyntää tieteellisissä tutkimuksissa. Toimenpiderekisteriin tallennettavia arkaluonteisia tietoja ovat lähinnä tulipalossa kuollutta tai vakavasti loukkaantunutta koskevat tiedot.

Hätäkeskustoiminnasta annetun lain 4 luvussa säädetään Hätäkeskuslaitoksen käytössä olevista rekistereistä. Lain 16 §:n 4 momentissa on informatiivinen viittaus henkilötietolakiin. Momentissa säädetään, että jollei tässä laissa toisin säädetä, henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan henkilötietolakia (523/1999). Henkilötietolain kumoutumisen vuoksi viittaussäännös on vanhentunut.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on saattaa pelastustoimen ja hätäkeskustoimen lainsäädännössä olevat viittaukset hallintolainkäyttölakiin ja henkilötietolakiin vastaamaan yleislainsäädännössä tapahtuneita muutoksia. Esityksen tavoitteena on lisäksi muuttaa Pelastusopistosta annettua lakia siten, että Pelastusopiston ammatillisessa peruskoulutuksessa olevilla olisi samanlaiset mahdollisuudet hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen tietyissä opiskeluun liittyvissä asioissa kuin mitkä Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijoilla on.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Pelastuslain 104 §:ssä, Pelastusopistosta annetun lain 38 §:ssä sekä palosuojelurahastolain 7 §:ssä olevat viittaukset hallintolainkäyttölakiin ehdotetaan muutettavan viittauksiksi lakiin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa. Samalla pykäliin sisältyvät kohdat, joiden mukaan hallinto-

oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan, ehdotetaan poistettavan tarpeettomina.

Pelastusopistosta annetun lain 38 §:n 5 momentti ehdotetaan kumottavan. Jatkossa hallinto-oikeuden päätökseen asiassa, joka koskee opiskelijaksi ottamista, opiskeluoikeuden menettämistä tai keskeyttämistä, opiskelijan erottamista, opiskelijan asumisoikeuden menettämistä asuntolassa tai kirjallista varoitusta, saisi hakea muutosta siten kuin yleislainsäädännössä säädetään. Käytännössä muutos tarkoittaisi, että hallinto-oikeuden päätöksestä saisi valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää asiassa valitusluvan.

Pelastuslain 91 §:n 5 momentin 5 kohtaa ehdotetaan muutettavan siten, että käsite arkaluonteiset tiedot korvattaisiin viittauksella tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohdassa ja 10 artiklassa tarkoitettuihin tietoihin sekä tietoihin henkilön sosiaalihuollon tarpeesta tai hänen saamistaan sosiaalihuollon palveluista, tukitoimista ja muista sosiaalihuollon etuuksista. Ehdotetun säännöksen mukaan viranomaisille, tutkimuslaitoksille ja tutkijoille tieteellistä tutkimusta varten luovutettavat tiedot eivät saisi sisältää tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohdassa ja 10 artiklassa tarkoitettuja tietoja tai henkilön sosiaalihuollon tarvetta tai hänen saamiaan sosiaalihuollon palveluja, tukitoimia ja muita sosiaalihuollon etuuksia koskevia tietoja. Muutoksen tarkoituksena olisi säilyttää säännös tulkintasisällöllisesti muuttumattomana.

Tietosuoja-asetuksen lähtökohtana on, että käsiteltävien henkilötietojen olisi oltava riittäviä ja olennaisia ja rajoituttava siihen, mikä on välttämätöntä niiden käsittelyn tarkoitusten kannalta. Tietosuoja-asetuksen 6 artiklassa säädetään henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudesta. Henkilötietojen käsittely on lainmukaista ainoastaan, jos jokin kyseisessä artiklassa säädetyistä edellytyksistä täyttyy. Artiklan 1 kohdan c ja e -alakohdat mahdollistavat asetusta tarkentavan kansallisen lainsäädännön antamisen.

Henkilötietojen käsittely toimenpiderekisterin ylläpitämiseksi perustuu tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohtaan eli käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi. Viranomaisten suorittamasta henkilötietojen käsittelystä ja luovuttamisesta on välttämätöntä säätää kansallisesti, sillä yleislainsäädännössä ei ole asiaa koskevia säännöksiä.

Tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 b kohdan mukaan henkilötiedot on kerättävä tiettyä, nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten eikä näin kerättyjä henkilötietoja saa käsitellä myöhemmin näiden tarkoitusten kanssa yhteensopimattomalla tavalla. Artiklan mukaan myöhempää käsittelyä yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia taikka tieteellisiä tai historiallisia tutkimustarkoituksia tai tilastollisia tarkoituksia varten ei kuitenkaan katsota yhteensopimattomaksi alkuperäisten tarkoitusten kanssa.

Pelastuslain 91 §:n 7 momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että tiedot, jotka toimenpiderekisteristä tulee poistaa viimeistään kahden vuoden kuluttua niiden tallentamisesta, koskisivat jatkossa kaikkia tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohdassa ja 10 artiklassa tarkoitettuja tietoja sekä tietoja henkilön sosiaalihuollon tarpeesta tai hänen saamistaan sosiaalihuollon palveluista, tukitoimista ja muista sosiaalihuollon etuuksista. Voimassa olevan säännöksen mukaan kahden vuoden säilyttämisaika koskee vain kumotun henkilötietolain 11 §:n 3 ja 4 kohdan mukaisia arkaluontoisia tietoja. Ehdotetun säännöksen myötä tiedot, jotka toimenpiderekisteristä tulisi poistaa viimeistään kahden vuoden kuluttua niiden tallentamisesta, laajenisivat.

Hätäkeskustoiminnasta annetun lain 16 §:n 4 momentin säännös, jonka mukaan henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan henkilötietolakia (523/1999), jollei hätäkeskustoiminnasta annetussa laissa muuta säädetä, ehdotetaan kumottavan. Henkilötietolaki on kumottu 1.1.2019 voi-

maan tulleella tietosuojalailla. Henkilötietojen käsittelyyn hätäkeskustoiminnassa sovelletaan tietosuojaa koskevaa yleislainsäädäntöä eikä asiaa koskeva informatiivinen säännös ole välttämätön.

Pelastusopistosta annetun lain 6 §:n 1 momentissa, 37 §:n 2 momentissa sekä 38 §:n 4 momentissa olevat viittaukset Pelastusopistosta annetun lain 30 §:n 3 momenttiin korjattaisiin 30 §:n 4 momentiksi. Pelastusopistosta annetun lain 30 §:ää on tarkistettu lailla 1173/2016, mutta tässä yhteydessä edellä mainitut viittaussäännökset jäivät päivittämättä.

Lisäksi pelastuslain 23 §:ssä sekä 55 §:n 2 momentissa olevat maininnat sisäasiainministeriöstä muutettaisiin sisäministeriöksi. Sisäministeriön nimi muutettiin vuonna 2014 sisäasiainministeriöstä sisäministeriöksi. Ehdotettu muutos koskisi vain säännösten suomenkielistä sanamuotoa.

Pelastusopistosta annetun lain 37 §:ään ja palosuojelurahastolain 7 §:ään tehtäisiin lisäksi sanamuotoa koskevia täsmennyksiä, joilla ei olisi sisällöllisiä vaikutuksia.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Ehdotetulla sääntelyllä ei ole vaikutuksia valtion talousarvioon.

Ehdotettu sääntely, jolla Pelastusopistosta annettua lakia muutettaisiin siten, että Pelastusopiston opiskelijat voisivat hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen asiassa, joka koskee opiskelijaksi ottamista, opiskeluoikeuden menettämistä tai keskeyttämistä, opiskelijan erottamista, opiskelijan asumisoikeuden menettämistä asuntolassa tai kirjallista varoitusta, saattaa lisätä korkeimmalle hallinto-oikeudelle tehtävien valituslupahakemusten määrää lukumääräisesti vähän. Edellä Nykytila ja sen arviointi -kappaleessa esitettyjen tilastojen mukaan hallinto-oikeudet ovat viimeisten kolmen vuoden aikana käsitelleet kyseisiä asioita koskevia valituksia 0–2 vuodessa. Oletettavaa on, ettei jokaisesta hallinto-oikeuden käsittelemästä valituksesta haettaisi valituslupaa korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Ehdotetun sääntelyn vaikutuksen korkeimman hallinto-oikeuden tehtävämäärään voidaan siten arvioida olevan vähäinen.

Muutos parantaisi opiskelijan oikeusturvaa ja saattaisi Pelastusopiston ammatilliseen perustutkintoon opiskelevat yhdenvertaiseen asemaan pelastustoimen päällystötehtäviin opiskelevien ammattikorkeakouluopiskelijoiden kanssa.

5 Lausuntopalaute

Lausunnon antoivat oikeusministeriö, valtiovarainministeriö, sisäministeriön poliisiosasto, tietosuojavaltuutettu, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto sekä Helsingin, Varsinais-Suomen ja Satakunnan pelastuslaitokset. Oikeusministeriötä lukuun ottamatta lausunnonantajilla ei ollut asiassa lausuttavaa tai huomioitavaa.

Lausunnoille lähetetyssä luonnoksessa hallituksen esitykseksi esitettiin, että pelastuslain 91 §:n 5 momenttia muutettaisiin siten, että käsite arkaluonteiset tiedot muutettaisiin viittaukseksi tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohdassa ja 10 artiklassa tarkoitettuihin tietoihin. Ehdotetun säännöksen mukaan viranomaisille, tutkimuslaitoksille ja tutkijoille tieteellistä tutkimusta varten luovutettavat tiedot olisivat jatkossa voineet sisältää tietoja henkilön sosiaalihuollon tarpeesta tai hänen saamistaan sosiaalihuollon palveluista, tukitoimista ja muista sosiaalihuollon etuuksista, sillä nämä tiedot eivät ole tietosuoja-asetuksessa tarkoitettuja erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja.

Oikeusministeriö toi kuitenkin esille lausunnossaan, että vaikka tiedot henkilön sosiaalihuollon tarpeesta tai hänen saamista sosiaalihuollon palveluista, tukitoimista ja muista sosiaalihuollon etuuksista eivät ole tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohdan tarkoittamia tietoja ja tällaisten tietojen käsittelylle ei tietosuoja-asetuksessa nimenomaisesti aseteta lisäedellytyksiä, ovat ne silti valtiosääntöisesti arkaluonteisia henkilötietoja, joiden käsittelystä ja luovuttamisesta on perustuslakivaliokunnan tulkintalinjan mukaisesti säänneltävä täsmällisesti ja tarkkarajaisesti. Lisäksi oikeusministeriö esitti huomioita esitysluonnoksen tietosuojalainsäädäntöä koskevien perusteluiden osalta.

Esitysluonnosta on muutettu oikeusministeriön lausunnon pohjalta siten, että pelastuslain 91 §:n 5 momentissa lueteltuihin tietoihin, joita ei saa luovuttaa viranomaisille, tutkimuslaitoksille ja tutkijoille tieteellistä tutkimusta varten, lisättiin tiedot henkilön sosiaalihuollon tarpeesta tai hänen saamista sosiaalihuollon palveluista, tukitoimista ja muista sosiaalihuollon etuuksista.

6 Voimaantulo

Ehdotetaan, että lait tulevat voimaan 1.1.2020 eli samanaikaisesti oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain kanssa.

7 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Pelastusopistosta annetun lain muutos merkitsisi, että Pelastusopiston ammatillisessa koulutuksessa olevat opiskelijat voisivat hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuden päätökseen asiassa, joka koskee opiskelijaksi ottamista, opiskeluoikeuden menettämistä tai keskeyttämistä, opiskelijan erottamista, opiskelijan asumisoikeuden menettämistä asuntolassa tai kirjallista varoitusta. Käytännössä oikeus hakea muutosta tarkoittaisi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain säännösten mukaisesti valitusluvan hakemista korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijat voivat vastaavissa tilanteissa hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen.

Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Pykälän 2 momentin mukaan oikeus hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla.

Perustuslain 6 §:n mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Perustuslain yhdenvertaisuussäännös ei estä kaikenlaista erontekoa ihmisten välillä, vaan olennaista on se, voidaanko erottelu perustella perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttävällä tavalla. Sille, että Pelastusopiston ammatillisessa peruskoulutuksessa olevien opiskelijoiden muutoksenhakumahdollisuuksia rajoitetaan, ei ole esitettävissä enää perusteita muu vastaava sääntely huomioon otettaessa.

Ehdotettu sääntely parantaisi opiskelijoiden oikeusturvaa, kun Pelastusopiston ammatillisessa peruskoulutuksessa olevien oikeutta hakea muutosta hallinto-oikeuden päätökseen ehdotetun mukaisesti laajennettaisiin. Ehdotetulla sääntelyllä olisi myös ihmisten yhdenvertaista kohtelua edistävä vaikutus, sillä sääntelyä yhdenmukaistettaisiin vastaamaan Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain muutoksenhakua koskevia säännöksiä.

Ehdotettu säännös, jolla pelastuslain 91 §:n 5 momentin viittaus arkaluonteisiin tietoihin korvattaisiin viittauksella tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohdassa ja 10 artiklassa tarkoitettuihin tietoihin sekä tietoihin henkilön sosiaalihuollon tarpeesta tai hänen saamistaan sosiaalihuollon palveluista, tukitoimista ja muista sosiaalihuollon etuuksista on merkityksellinen perustuslain 10 §:n 1 momentissa, tietosuoja-asetuksessa ja tietosuojalaissa tarkoitetun henkilötietojen suojan kannalta.

Vaikka henkilön sosiaalihuollon tarvetta tai hänen saamiaan sosiaalihuollon palveluja, tukitoimia ja muita sosiaalihuollon etuuksia koskevat tiedot eivät kuulu tietosuoja-asetuksen tarkoittamiin erityisiin henkilötietoryhmiin, perustuslakivaliokunta on todennut, että kyseisten tietojen rekisteröinnin on kansallisesti katsottu sisältävän tavanomaista suuremman riskin kansalaisten yksityisyydelle ja oikeusturvalle, minkä vuoksi tietoja on perusteltua pitää arkaluonteisina (PeVL 15/2018 vp). Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt erityistä huomiota siihen, että arkaluonteisten tietojen käsittely on syytä rajata täsmällisillä ja tarkkarajaisilla säännöksillä vain välttämättömään (PeVL 3/2017 vp). Tietosuoja-asetuksessa käytettävän erityisten henkilötietoryhmien käsitteen vuoksi kansallisessa lainsäädännössä tulee perustuslakivaliokunnan mukaan kuitenkin välttää arkaluonteisten tietojen käsitteen käyttämistä (PeVL 15/2018 vp). Nyt ehdotetulla muutoksella ei olisi vaikutusta säännöksen tulkinnalliseen sisältöön.

Esityksen teknisillä säädösmuutoksilla ei olisi valtiosääntöisiä vaikutuksia.

Edellä esitetyillä perusteilla ehdotettu laki voidaan hallituksen käsityksen mukaan käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäviksi seuraavat lakiehdotukset:

Lakiehdotukset

1.

Laki

pelastuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan pelastuslain (379/2011) 23 §:n ja 55 §:n 2 momentin suomenkielinen sanamuoto, 91 §:n 5 momentin 5 kohta ja 7 momentti ja 104 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 91 §:n 5 momentin 5 kohta ja 7 momentti laissa 1171/2016 sekä 104 §:n 2 momentti laissa 928/2015, seuraavasti:

23 §

Sisäministeriön ja aluehallintoviraston tehtävät

Sisäministeriö johtaa, ohjaa ja valvoo pelastustointa ja sen palvelujen saatavuutta ja tasoa, huolehtii pelastustoimen valtakunnallisista valmisteluista ja järjestelyistä, yhteensovittaa eri ministeriöiden ja toimialojen toimintaa pelastustoimessa ja sen kehittämisessä sekä huolehtii muista sisäministeriölle tässä laissa säädetyistä tehtävistä.

Aluehallintovirasto valvoo pelastustointa sekä pelastustoimen palvelujen saatavuutta ja tasoa toimialueellaan. Aluehallintovirasto tukee lisäksi sisäministeriötä 1 momentissa säädetyissä tehtävissä sekä huolehtii muista aluehallintovirastolle tässä laissa säädetyistä tehtävistä.

Sisäministeriön ja aluehallintoviraston tehtävistä pelastustoimessa voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

55 §

Valtion vastuu koulutuksesta

— —

Sisäministeriö voi hyväksyä myös muun julkisyhteisön ylläpitämän oppilaitoksen kuin Pelastusopiston antamaan pelastusalan ammatillista peruskoulutusta.

— —

91 §

Toimenpiderekisteri

— —

Rekisterissä olevat tiedot saadaan luovuttaa salassapitosäännösten estämättä, silloin kun tietojen saaminen on välttämätöntä:

— —

5) tieteellistä tutkimusta varten muillekin kuin 1—4 kohdassa tarkoitetuille viranomaisille, tutkimuslaitoksille ja tutkijoille siten, että luovutettavat tiedot eivät sisällä luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen

(EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus) 9 artiklan 1 kohdassa ja 10 artiklassa tarkoitettuja tietoja tai henkilön sosiaalihuollon tarvetta tai hänen saamiaan sosiaalihuollon palveluja, tukitoimia ja muita sosiaalihuollon etuuksia koskevia tietoja.

— —

Henkilötieto tulee poistaa toimenpiderekisteristä, kun sen säilyttämistä edellä mainitussa tarkoituksessa ei enää voida pitää perusteltuna, kuitenkin viimeistään viiden vuoden kuluttua tiedon tallentamisesta. Edellä 5 momentin 5 kohdassa tarkoitettu tieto tulee kuitenkin poistaa viimeistään kahden vuoden kuluttua.

104 §

Muutoksenhaku

— —

Muuhun tämän lain nojalla tehtyyn hallintopäätökseen sekä oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) siltä osin kuin tässä laissa ei toisin säädetä.

— —

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

Pelastusopistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Pelastusopistosta annetun lain (607/2006) 6 §:n 1 momentti, 37 §:n 2 momentti ja 38 §,

sellaisina kuin niistä ovat 37 §:n 2 momentti ja 38 § laissa 930/2015, seuraavasti:

6 §

Oikaisu- ja kurinpitolautakunta

Pelastusopistolla on oikaisu- ja kurinpitolautakunta, jonka tehtävänä on käsitellä ja ratkaista opiskelijaksi ottamista, opiskeluoikeuden menettämistä ja keskeyttämistä, opintosuoritusten arviointia, aikaisempien opintojen hyväksi lukemista, kirjallista varoitusta ja 30 §:n 4 momentin mukaista opiskelun keskeyttämistä koskevat oikaisuvaatimukset. Oikaisu- ja kurinpitolautakunta päättää lisäksi tässä laissa tarkoitetusta kurinpitorangaistuksena annettavasta opiskelijan erottamisesta määräajaksi sekä asumisoikeuden menettämisestä opiston asuntolassa määräajaksi tai kokonaan.

— —

37 §

Oikaisupyyntö ja -vaatimus

— —

Opiskelija saa vaatia oikaisu- ja kurinpitolautakunnalta oikaisua opiskeluoikeuden menettämistä ja keskeyttämistä, kirjallista varoitusta sekä 30 §:n 4 momentin mukaista opiskeluoikeuden keskeyttämistä koskevaan päätökseen 14 päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

— —

38 §

Valitus ja muutoksenhakukiellot

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen sekä muuhun Pelastusopiston ja sen oikaisu- ja kurinpitolautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) siltä osin kuin tässä laissa ei toisin säädetä.

Päätökseen, joka koskee opetussuunnitelmaa, järjestyssääntöä tai muuta opetuksen järjestelyä, ei saa vaatia oikaisua eikä hakea muutosta valittamalla.

Opintosuoritusten arviointia, aikaisempien opintojen hyväksilukemista sekä 30 §:n 4 momentin mukaista opiskeluoikeuden keskeyttämistä koskevaan oikaisumenettelyssä annettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

———

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

palosuojelurahastolain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan palosuojelurahastolain (306/2003) 7 §,
sellaisena kuin se on laissa 921/2015, seuraavasti:

7 §

Muutoksenhaku palosuojelumaksun maksuunpanoon

Aluehallintoviraston tekemään palosuojelumaksun maksuunpanoa koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallinto-asioissa annetussa laissa (808/2019).

Maksuunpantu palosuojelumaksu on maksettava muutoksenhausta huolimatta määräaikana. Palosuojelumaksu on suoraan ulosottokelpoinen. Sen perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Jos maksu poistetaan tai alennetaan, aluehallintoviraston tai palosuojelurahaston on palautettava muutoksenhaun johdosta annetun lainvoimaisen päätöksen perusteella liikaa maksettu määrä. Palautettavalle määrälle maksetaan korkoa korkolain 3 §:n 2 momentin mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

hätäkeskustoiminnasta annetun lain 16 §:n 4 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan hätäkeskustoiminnasta annetun lain (692/2010) 16 §:n 4 momentti.

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 24 päivänä lokakuuta 2019

Pääministeri

Antti Rinne

Sisäministeri Maria Ohisalo

Liite
Rinnakkaistekstit

1.

Laki

pelastuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan pelastuslain (379/2011) 23 §:n ja 55 §:n 2 momentin suomenkielinen sanamuoto, 91 §:n 5 momentin 5 kohta ja 7 momentti ja 104 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 91 §:n 5 momentin 5 kohta ja 7 momentti laissa 1171/2016 sekä 104 §:n 2 momentti laissa 928/2015, seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
23 §	23 §
Sisäasiainministeriön ja aluehallintoviraston tehtävät	***Sisäministeriön** ja aluehallintoviraston tehtävät*
Sisäasiainministeriö johtaa, ohjaa ja valvoo pelastustointa ja sen palvelujen saatavuutta ja tasoa, huolehtii pelastustoimen valtakunnallisista valmisteluista ja järjestelyistä, yhteensovittaa eri ministeriöiden ja toimialojen toimintaa pelastustoimessa ja sen kehittämisessä sekä huolehtii muista sisäasiainministeriölle tässä laissa säädetyistä tehtävistä.	*Sisäministeriö* johtaa, ohjaa ja valvoo pelastustointa ja sen palvelujen saatavuutta ja tasoa, huolehtii pelastustoimen valtakunnallisista valmisteluista ja järjestelyistä, yhteensovittaa eri ministeriöiden ja toimialojen toimintaa pelastustoimessa ja sen kehittämisessä sekä huolehtii muista *sisäministeriölle* tässä laissa säädetyistä tehtävistä.
Aluehallintovirasto valvoo pelastustointa sekä pelastustoimen palvelujen saatavuutta ja tasoa toimialueellaan. Aluehallintovirasto tukee lisäksi sisäasiainministeriötä 1 momentissa säädetyissä tehtävissä sekä huolehtii muista aluehallintovirastolle tässä laissa säädetyistä tehtävistä.	Aluehallintovirasto valvoo pelastustointa sekä pelastustoimen palvelujen saatavuutta ja tasoa toimialueellaan. Aluehallintovirasto tukee lisäksi *sisäministeriötä* 1 momentissa säädetyissä tehtävissä sekä huolehtii muista aluehallintovirastolle tässä laissa säädetyistä tehtävistä.
Sisäasiainministeriön ja aluehallintoviraston tehtävistä pelastustoimessa voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.	*Sisäministeriön* ja aluehallintoviraston tehtävistä pelastustoimessa voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.
55 §	55 §
Valtion vastuu koulutuksesta	*Valtion vastuu koulutuksesta*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Sisäasiainministeriö voi hyväksyä myös muun julkisyhteisön ylläpitämän oppilaitoksen kuin Pelastusopiston antamaan pelastus-	*Sisäministeriö* voi hyväksyä myös muun julkisyhteisön ylläpitämän oppilaitoksen kuin Pelastusopiston antamaan pelastusalan

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
alan ammatillista peruskoulutusta.	ammatillista peruskoulutusta.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
91 §	91 §
Toimenpiderekisteri	*Toimenpiderekisteri*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Rekisterissä olevat tiedot saadaan luovuttaa salassapitosäännösten estämättä, silloin kun tietojen saaminen on välttämätöntä:	Rekisterissä olevat tiedot saadaan luovuttaa salassapitosäännösten estämättä, silloin kun tietojen saaminen on välttämätöntä:
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
5) tieteellistä tutkimusta varten muillekin kuin 1–4 kohdassa tarkoitetuille viranomaisille, tutkimuslaitoksille ja tutkijoille siten, että luovutettavat tiedot eivät sisällä arkaluonteisia henkilötietoja.	5) tieteellistä tutkimusta varten muillekin kuin 1—4 kohdassa tarkoitetuille viranomaisille, tutkimuslaitoksille ja tutkijoille siten, että luovutettavat tiedot eivät sisällä *luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus) 9 artiklan 1 kohdassa ja 10 artiklassa tarkoitettuja tietoja tai henkilön sosiaalihuollon tarvetta tai hänen saamiaan sosiaalihuollon palveluja, tukitoimia ja muita sosiaalihuollon etuuksia koskevia tietoja.*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Henkilötieto tulee poistaa toimenpiderekisteristä, kun sen säilyttämistä edellä mainitussa tarkoituksessa ei enää voida pitää perusteltuna, kuitenkin viimeistään viiden vuoden kuluttua tiedon tallentamisesta. Henkilötietolain (523/1999) 11 §:n 3 ja 4 kohdassa tarkoitettu arkaluonteinen tieto tulee kuitenkin poistaa viimeistään kahden vuoden kuluttua.	Henkilötieto tulee poistaa toimenpiderekisteristä, kun sen säilyttämistä edellä mainitussa tarkoituksessa ei enää voida pitää perusteltuna, kuitenkin viimeistään viiden vuoden kuluttua tiedon tallentamisesta. *Edellä 5 momentin 5 kohdassa tarkoitettu* tieto tulee kuitenkin poistaa viimeistään kahden vuoden kuluttua.
104 §	104 §
Muutoksenhaku	*Muutoksenhaku*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Muuhun tämän lain nojalla tehtyyn hallintopäätökseen sekä oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, jollei tässä laissa toisin säädetä. *Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos*	Muuhun tämän lain nojalla tehtyyn hallintopäätökseen sekä oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla. *Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) siltä osin kuin tässä laissa ei toisin säädetä.*

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
korkein hallinto-oikeus myöntää valituslu-van.	
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

2.

Laki

Pelastusopistosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Pelastusopistosta annetun lain (607/2006) 6 §:n 1 momentti, 37 §:n 2 momentti ja 38 §,

sellaisina kuin niistä ovat 37 §:n 2 momentti ja 38 § laissa 930/2015, seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
6 §	6 §
Oikaisu- ja kurinpitolautakunta	*Oikaisu- ja kurinpitolautakunta*
Pelastusopistolla on oikaisu- ja kurinpitolautakunta, jonka tehtävänä on käsitellä ja ratkaista opiskelijaksi ottamista, opiskeluoikeuden menettämistä ja keskeyttämistä, opintosuoritusten arviointia, aikaisempien opintojen hyväksi lukemista, kirjallista varoitusta ja 30 §:n 3 momentin mukaista opiskelun keskeyttämistä koskevat oikaisuvaatimukset. Oikaisu- ja kurinpitolautakunta päättää lisäksi tässä laissa tarkoitetusta kurinpitorangaistuksena annettavasta opiskelijan erottamisesta määräajaksi sekä asumisoikeuden menettämisestä opiston asuntolassa määräajaksi tai kokonaan.	Pelastusopistolla on oikaisu- ja kurinpitolautakunta, jonka tehtävänä on käsitellä ja ratkaista opiskelijaksi ottamista, opiskeluoikeuden menettämistä ja keskeyttämistä, opintosuoritusten arviointia, aikaisempien opintojen hyväksi lukemista, kirjallista varoitusta ja 30 §:n *4* momentin mukaista opiskelun keskeyttämistä koskevat oikaisuvaatimukset. Oikaisu- ja kurinpitolautakunta päättää lisäksi tässä laissa tarkoitetusta kurinpitorangaistuksena annettavasta opiskelijan erottamisesta määräajaksi sekä asumisoikeuden menettämisestä opiston asuntolassa määräajaksi tai kokonaan.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
37 §	37 §
Oikaisupyyntö ja -vaatimus	*Oikaisupyyntö ja -vaatimus*
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
Opiskelija saa vaatia oikaisu- ja kurinpitolautakunnalta oikaisua opiskeluoikeuden menettämistä ja keskeyttämistä, kirjallista varoitusta sekä 30 §:n 3 momentin mukaista opiskeluoikeuden keskeyttämistä koskevaan päätökseen 14 päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan siten kuin hallintolaissa säädetään.	Opiskelija saa vaatia oikaisu- ja kurinpitolautakunnalta oikaisua opiskeluoikeuden menettämistä ja keskeyttämistä, kirjallista varoitusta sekä 30 §:n *4* momentin mukaista opiskeluoikeuden keskeyttämistä koskevaan päätökseen 14 päivän kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan. *Oikaisuvaatimuksesta säädetään* hallintolaissa.
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
38 §	38 §
Valitus ja muutoksenhakukiellot	*Valitus ja muutoksenhakukiellot*
Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen sekä muuhun Pelastusopiston ja sen oikaisu- ja kurinpitolautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, jollei tässä laissa toisin säädetä.	Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen sekä muuhun Pelastusopiston ja sen oikaisu- ja kurinpitolautakunnan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. *Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) siltä osin kuin tässä laissa ei toisin säädetä*.
Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.	(kumotaan)
Päätökseen, joka koskee opetussuunnitelmaa, järjestyssääntöä tai muuta opetuksen järjestelyä, ei saa vaatia oikaisua eikä hakea muutosta valittamalla.	Päätökseen, joka koskee opetussuunnitelmaa, järjestyssääntöä tai muuta opetuksen järjestelyä, ei saa vaatia oikaisua eikä hakea muutosta valittamalla.
Opintosuoritusten arviointia, aikaisempien opintojen hyväksilukemista sekä 30 §:n 3 momentin mukaista opiskeluoikeuden keskeyttämistä koskevaan oikaisumenettelyssä annettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.	Opintosuoritusten arviointia, aikaisempien opintojen hyväksilukemista sekä 30 §:n *4* momentin mukaista opiskeluoikeuden keskeyttämistä koskevaan oikaisumenettelyssä annettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.
Hallinto-oikeuden päätökseen asiassa, joka koskee opiskelijaksi ottamista, opiskeluoikeuden menettämistä tai keskeyttämistä, opiskelijan erottamista, opiskelijan asumisoikeuden menettämistä asuntolassa tai kirjallista varoitusta, ei saa hakea muutosta valittamalla.	(kumotaan)
	———
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .
	———

3.

Laki

palosuojelurahastolain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan palosuojelurahastolain (306/2003) 7 §,
sellaisena kuin se on laissa 921/2015, seuraavasti:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
7 §	7 §
Muutoksenhaku palosuojelumaksun maksuunpanoon	*Muutoksenhaku palosuojelumaksun maksuunpanoon*
Aluehallintoviraston tekemään palosuojelumaksun maksuunpanoa koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään.	Aluehallintoviraston tekemään palosuojelumaksun maksuunpanoa koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua. *Oikaisuvaatimuksesta säädetään* hallintolaissa (434/2003).
Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.	Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. *Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019)*.
Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.	(kumotaan)
Maksuunpantu palosuojelumaksu on maksettava muutoksenhausta huolimatta määräaikana. Palosuojelumaksu on suoraan ulosottokelpoinen. Sen perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Jos maksu poistetaan tai alennetaan, aluehallintoviraston tai palosuojelurahaston on palautettava muutoksenhaun johdosta annetun lainvoimaisen päätöksen perusteella liikaa maksettu määrä. Palautettavalle määrälle maksetaan korkoa siten kuin korkolain 3 §:n 2 momentissa säädetään.	Maksuunpantu palosuojelumaksu on maksettava muutoksenhausta huolimatta määräaikana. Palosuojelumaksu on suoraan ulosottokelpoinen. Sen perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Jos maksu poistetaan tai alennetaan, aluehallintoviraston tai palosuojelurahaston on palautettava muutoksenhaun johdosta annetun lainvoimaisen päätöksen perusteella liikaa maksettu määrä. Palautettavalle määrälle maksetaan korkoa korkolain 3 §:n 2 *momentin mukaisesti*.
	————
	Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

———————

4.

Laki

hätäkeskustoiminnasta annetun lain 16 §:n 4 momentin kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

Voimassa oleva laki	*Ehdotus*
16 §	16 §
Hätäkeskustietojärjestelmä	*Hätäkeskustietojärjestelmä*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
Jollei tässä laissa toisin säädetä, henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan henkilötietolakia (523/1999).	(kumotaan)